

Lahden kv-syyspäivät 13.11.2014

**Eväitä ja innostusta
opetussuunnitelmatyöhön,
näkökulmana kansainvälisyys**

Yksikön päällikkö, opetusneuvos Leena Nissilä
Opetusneuvos Paula Mattila
Opetushallitus

Uudistuvat opetussuunnitelmat

Yleissivistävä koulutus	
Esiopetus	X
Perusopetukseen valmistava opetus (uudistettu 2009)	
Perusopetus	X
Lisäopetus	X
Aikuisten perusopetus	X
Lukiokoulutukseen valmistava koulutus	X
Lukiokoulutus	
Aikuisten lukiokoulutus	
Taiteen perusopetus	

Perusteiden ja paikallisten opetussuunnitelmien valmistuminen (valtioneuvoston asetuksen mukaan)

- ◆ Esiopetuksen, perusopetuksen ja lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tulee olla valmiina vuoden 2014 loppuun mennessä
- ◆ Paikallisten opetussuunnitelmien tulee olla hyväksytyinä ennen 1.8.2016 siten, että syyslukukauden 2016 alusta voidaan siirtyä uusien opetussuunnitelmien mukaiseen opetukseen

ePerusteet – uusi työkalu

- ◆ Perusteasiakirjat tuotetaan sähköisessä ja rakenteistetussa muodossa - ePerusteet
- ◆ Opetussuunnitelman perusteiden teksti muodostuu kahdesta osasta
 - normiosa
 - tukiaineisto
- ◆ Työkalua voidaan käyttää myös paikallisessa työssä

Paikallisen opetussuunnitelman merkitystä kv-näkökulmasta

- ◆ Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon oppilaiden tarpeet, **paikalliset erityispiirteet** sekä itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset
- ◆ Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat, esim. kulttuurikasvatussuunnitelma, kestävän kehityksen suunnitelma, **kv-strategia!**
- ◆ opetuksen järjestäjän **kieliohjelma** ja miten se toteutetaan
- ◆ **Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden** kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään.

Opetussuunnitelman perusteiden uudistaminen

1. Oppilaat tarvitsevat sekä strategioita selviytyä tiedon kasvavan määrän kanssa että vahvistusta identiteetilleen valtavassa tietotulvassa
 2. Oppilaat tarvitsevat tiedonhankinnan ja käsittelyn taitoja, kriittistä lukutaitoa, kykyä tuottaa tietoa vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja toimia verkostoissa sekä ajatella ja ratkaista ongelmia
- ◆ Tutkimus- ym. havainnot: oppimistulosten, luku- ja kirjoitustaidon heikkeneminen, erot tyttöjen ja poikien lukutaidossa, lukuharrastuksen väheneminen
 - ◆ Perinteinen lukutaitokäsitys tai lukutaidon opetus ei enää riitä -> lukutaidon käsitteen laajentuminen
 - ◆ Laaja-alaisen osaamisen ja toimintakulttuurin kuvaaminen

Perusteiden valmistelua ja kirjoittamista ohjaavat periaatteet

Opetussuunnitelman perusteita laadittaessa perusteiden kaikilla osa-alueilla (tavoitteissa, sisällöissä ja käytännöissä) tulee ottaa huomioon seuraavat näkökohdat:

- **kestävä tulevaisuus**
- **tasa-arvo ja yhdenvertaisuus**
- **kansainvälisyys, globaali vastuu**
- **kieli- ja kulttuuritietoisuus**
- **teknologinen muutos, tiedon kanssa työskentely**
- **laaja-alaisen lukutaidon haasteet**
- **oppilaiden tarpeiden huomioonottaminen, hyvinvoinnin ja muiden oppimisen edellytysten tukeminen**
- **perusopetuksen yhtenäisyys, työn jatkumot**

Opetussuunnitelmien perusteet

- ◆ velvoittavat kouluja rakentamaan kansainvälisyyttään niin, että se on
 - ◆ yhdenvertaisesti
 - ◆ kaikkien oppijoiden hyödynnettävissä.
-
- ◆ Perusopetuslaki 2§: Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella
 - ◆ Perusopetuslaki 31§ ja lukiolaki 28§: Opetuksen maksuttomuus

Kansainvälistäjän lyhyt ops-historia (LJ)

- ◆ Peruskouluun siirtyminen –YK:n yleisinhimillinen ihmisoikeuksien julistus arvopohjana
- ◆ Ops 1985 – Unescon kansainvälisyyskasvatussuositus -74 pohjana
- ◆ Ops 1994 – liittyminen Euroopan neuvostoon (1989) ja unioniin (1995) korosti tarvetta laajentaa kieliohjelmaa ja ”eurooppalaistua”, Rion konferenssi 1992 ja kestävä kehitys
- ◆ Ops 2003 ja 2004, kansainvälistyminen ”Euroopan laidalle asti”, kv-aihekokonaisuudet (tvt)
- ◆ Ops 2014 – globalisoitumisen kohtaaminen viisaasti, globaalikasvatus, kasvatus maailmankansalaisuuteen ja kestävään elämäntapaan

OPS 2016: Laaja-alainen osaaminen

Kaikkia oppiaineita yhdistävä laaja-alainen osaaminen on otettu huomioon kielten perusteita laadittaessa

- ◆ *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*
- ◆ ***Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu***
- ◆ *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*
- ◆ ***Monilukutaito***
- ◆ *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*
- ◆ *Työelämätaidot ja yrittäjäyys*
- ◆ *Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

Monilukutaito (multiliteracies, literacy)

- ◆ Erilaisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taidot
- ◆ Eri oppiaineiden käsitteellistämisen- ja ajattelutapojen hallinta (tiedonalojen, disciplinary literacies)
- ◆ Laaja tekstikäsitys (literacy, numeracy): Tietoa voidaan tuottaa ja esittää sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten ja näiden yhdistelmien avulla.
- ◆ Monilukutaito kattaa esimerkiksi kirjoitetun ja puhutun tekstin lukutaidon, matemaattisen lukutaidon, kuvanlukutaidon, medialukutaidon ja digitaalisen lukutaidon.

Monilukutaito kaikkien oppiaineiden opetuksessa

- ◆ kehittää erilaisten viestien tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja jatkumona, kun edetään perustaidoista laaja-alaisuuteen
- ◆ etenee arkikielen hallinnasta kohti tiedonalojen käsitteellistä kieltä, tekstikäytäntöjä
- ◆ liittyy ajatteluntaitoihin: kykyyn hankkia, muokata, tuottaa, arvioida ja arvottaa tietoa
- ◆ hyödyntää uudistuvaa teknologiaa sekä perinteisiä käsin ja suullisesti harjoitettavia viestintätaitoja
- ◆ tuo tarkasteltavaksi vapaa-ajan tekstit ja informaalin oppimisen mahdollisuudet
- ◆ lisää oppimisen iloa, mielekkyyttä

OPS 2016: Toimintakulttuuri

Oppivan yhteisön toimintakulttuurin piirteet yhdistävät kaikkia oppiaineita:

- ◆ *Hyvinvointi ja turvallinen arki*
- ◆ *Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely*
- ◆ ***Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus***
- ◆ *Osallisuus ja demokraattinen toiminta*
- ◆ *Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen*
- ◆ Kaikkia kieliaineita yhdistää kielikasvatus
- ◆ Laaja-alainen tekstikäsitys

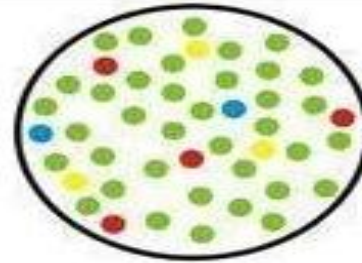
Kulttuurinen moninaisuus

- ◆ TAVOITE: tilan antaminen kulttuuriselle moninaisuudelle, sen näkyväksi tekeminen, dialogin edistäminen
- ◆ ajanmukaisten, aikaa kestävien ja neutraalien pääkäsitteiden valinta, määrittelemine ja avaaminen: *kulttuurienvälisyys, kulttuurinen monimuotoisuus/moninaisuus*
- ◆ Asia koskee koko koulua, yhteisön kaikkia jäseniä - hyödynnetään ympäristöä
- ◆ Perustuu käsityksen, että oppilas on monikielinen ja hänellä on monta identiteettiä (kerroksisia, ristiriitaisia, muuntuvia)
- ◆ Kulttuurien ja kielten moninaisuutta ei nähdä haasteena
- ◆ Ei korosteta erilaisuutta

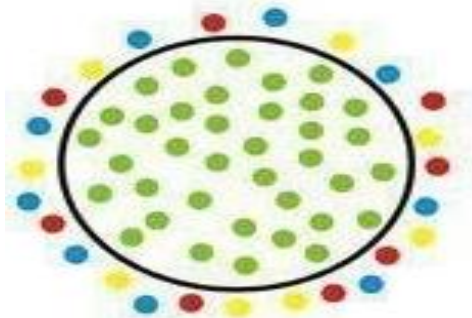

OPE / OPEN UNIVERSITY

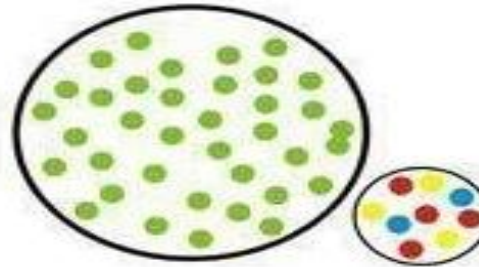
Onko kulttuuriseen moninaisuuteen kasva(tta)minen tätä vai vielä jotain muuta?

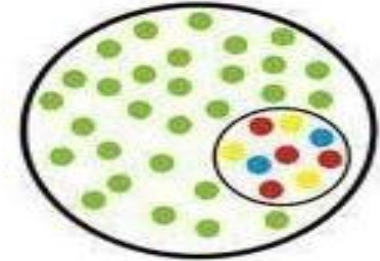
Inclusion

Exclusion

Segregation

Integration

Hulya B@saran @Hulbas - 10. helmikuuta 2013

Inkludering! En bild säger mer än tusen ord! #älskabilidspråket
Ping @tinate

84

56

Mitä kielitietoisuus on?

Kielitietoisuus on tietoisuutta

- ◆ kielen merkityksestä opetuksessa ja koulun muussa toiminnassa
- ◆ tiedonalojen yhteisestä kielestä ja eri oppiaineiden erityisistä kielistä, tekstikäytännöistä ja niissä vaadittavista tekstitaidoista
- ◆ omasta itsestä kielen/kielten käyttäjänä (KIELET EIVÄT KILPAILE KESKENÄÄN)
- ◆ kielitaidosta kansalaistaitona
- ◆ kielitaidosta porttina kulttuuriin

Oppiaineiden opetus

- ◆ Matematiikka
- ◆ Ympäristöoppi ja siihen kuuluvat oppiaineet
 - Fysiikka, kemia, biologia, maantieto ja terveystieto
 - eheyttynä vuosiluokilla 1-6
- ◆ Historia, yhteiskuntaoppi, uskonto, elämänkatsomustieto
- ◆ Taide- ja taitoaineet
 - Musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous
- ◆ Kielikasvatus
 - Äidinkieli ja sen eri oppimäärät
 - Toinen kotimainen kieli
 - Vieraat kielet ja siihen sisältyvät eri oppimäärät
 - Kaksikielinen opetus
- ◆ Oppilaanohjaus

Oppiaineiden kansainvälisyys – joissakin sitä on julkikirjoitettuina – kaikissa oppiaineissa otetaan huomioon yhteisen osan ohjaavat asiat

Kielikasvatus

- ◆ Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla, koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista
- ◆ Vahvistetaan oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä
- ◆ Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa ja hankkivat opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä
- ◆ Oppilaat oppivat hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä
- ◆ Tuetaan myös oppilaan vapaa-ajalla käyttämiä kieliä
- ◆ Vahvistetaan oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti

Jokainen opettaja on
kielten opettaja – ja
jokainen rehtori!

Kielikasvatus tuo opetukseen uusia käsitteitä

monikielinen
kompetenssi

monilukutaito

kielitietoinen
koulu

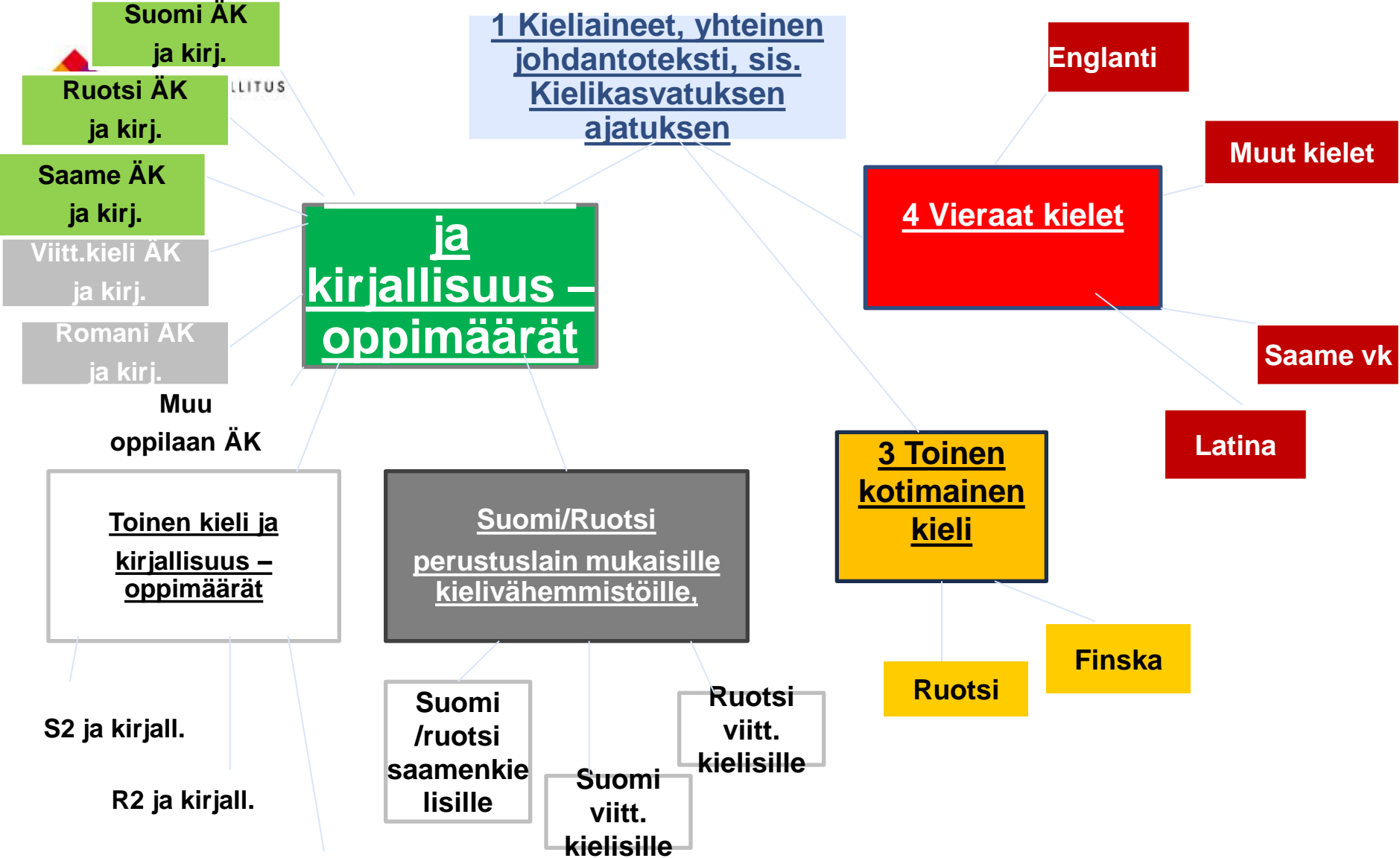
kielten
rinnakkainen
käyttö

kielet ja
murteet kotona,
koulussa, lähiympäristössä
maailmassa

kieli ja
identiteetti

kaikkien
kielten
arvostaminen

vähäisenkin
kielitaidon
rohkea käyttö

Äidinkieli ja kirjallisuus: eri oppimäärät

- ◆ suomen kieli ja kirjallisuus
- ◆ ruotsin kieli ja kirjallisuus
- ◆ saamen kieli ja kirjallisuus
- ◆ romanikieli ja kirjallisuus
- ◆ viittomakieli ja kirjallisuus
- ◆ muu oppilaan äidinkieli
- ◆ suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus
- ◆ suomi ja ruotsi saamenkielisille
- ◆ suomi ja ruotsi viittomakielisille

Laadittavat opetussuunnitelman perusteet (vieraat kielet ja toinen kotimainen kieli)

- ◆ Vieras kieli englanti, A-oppimäärä **UUTTA!**
- ◆ Muu vieras kieli, A-oppimäärä
- ◆ Vieras kieli, B1-oppimäärä
- ◆ Vieras kieli B2-oppimäärä
- ◆ Toinen kotimainen kieli ruotsi, A-oppimäärä
- ◆ Toinen kotimainen kieli ruotsi, B1-oppimäärä
- ◆ Toinen kotimainen kieli ruotsi, äidinkielenomainen oppimäärä
- ◆ Toinen kotimainen kieli suomi, A-oppimäärä
- ◆ Toinen kotimainen kieli suomi, B1-oppimäärä
- ◆ Toinen kotimainen kieli suomi, äidinkielenomainen oppimäärä
- ◆ Saamen kieli, A-oppimäärä
- ◆ Saamen kieli B2-oppimäärä
- ◆ Latina, B2-oppimäärä

Vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen oppimäärien jäsenitys

- ◆ Oppiaineen tehtävä
- ◆ **Kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus**
- ◆ **Kielenopiskelutaidot**
- ◆ **Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa**
- ◆ Kehittyvä kielitaito: taito tulkita tekstejä
- ◆ Kehittyvä kielitaito: taito tuottaa tekstejä
- ◆ Oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet (**autenttisuus! Tvt! Koti-kv! Kaikkinainen yhteistyö**)
- ◆ Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppiaineessa
- ◆ Oppilaan oppimisen arviointi (hyvä osaaminen 8)

OPETUSHALLITUS

eTwinning

Jo 273 000 opettajaa mukana!

- ❖ Helppo väline kansainväistymiseen
- ❖ Verkon kautta yli rajojen, opsia toteuttaen
- ❖ 36 maata
- ❖ Opettaja yksin päättää aikataulun, sisällön ja yhteistyön muodon
- ❖ Ei kustannuksia, ei hakemuksia, ei raportteja
- ❖ *Rekisteröidy mukaan: www.etwinning.net*

<http://www.oph.fi/ops2016>

- Etusivun uutiset
- Tavoitteet
- Aikataulu
- Työryhmät
- Paikallisen työn tuki
- Luonnokset
- Blogi

The screenshot shows the homepage of the OPS 2016 website. At the top, there is a navigation bar with the text "OPETUSHALLITUS - Etusivu" and a search bar. Below the navigation bar is the main heading "OPS 2016" with a colorful wave graphic. Underneath the heading is a row of menu items: "ETUSIVU", "TAVOITTEET", "AIKATAULU", "TYÖRYHMÄT", "PAIKALLISEN TYÖN TUKI", "PERUSTELUONNOKSET", and "TAUSTAMATERIAALIT". The main content area features a blue header for the article "OPS 2016 - Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistaminen". The article text discusses the update of the basic education curriculum and the role of local education authorities. At the bottom of the article, there are four small images showing students in various educational settings.

dank u wel

teşekkür

dhanyabaad

спасибо

kiitos

tack

tānan

!gracias!

ευχαριστω

благодаром

danke

tattista vaan

MERCI

thank you

kiitoksi nimpal kauhiast

Keskustelua – kysymyksiä!

- ◆ Avautuvatko uudet käsitteet – mistä tulkinta-apua?
- ◆ Mitä perusopetuksen perustetyöstä on siirrettävissä lukion perustetyöhön?
- ◆ Mikä kansainvälistäjän mielestä on suurin muutos perusopetuksen ops-perusteissa?
- ◆ Mitä oleellista jää rakennettavaksi paikallisessa työssä – seudullisessa tai valtakunnallisessa (tai kansainvälisessä) yhteistyössä